

Nr 824

Av herr **Kollberg m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 171, med förslag till lag angående ändring i lagen den 17 juni 1948 (nr 433) om försäkringsrörelse.*

(Lika lydande med motion nr 690 i Första kammaren)

I propositionen nr 171 framlägges förslag till vissa ändringar i 1948 års lag om försäkringsrörelse. Beträffande kapitalplaceringsfrågorna behandlar propositionen (i avsnittet B) endast vissa mycket begränsade aspekter.

Såsom i olika sammanhang omvittnats, föreligger under överskådlig tid framåt mycket stora såväl enskilda som offentliga investeringsbehov här i landet. Försäkringsbolagens sammanlagda fondökning har under de senaste åren legat på nivån 1 000 milj. kr. per år. Även efter det av ATP:s tillkomst förorsakade bortfallet av vissa tjänstepensionspremier kvarstår ett betydande årligt försäkringssparande, enligt uppskattningar av storleksordningen 700 milj. kr. Försäkringsverksamheten spelar alltså en betydande roll för vårt lands kapitalförsörjning.

Ett problem av central betydelse för det långsiktiga sparandet, av vilket försäkringssparandet utgör en viktig del, gäller möjligheterna att åstadkomma anordningar, som kan tillförsäkra dessa sparandeformer värdebeständighet eller, i varje fall, så hög grad av värdebeständighet som möjligt. Värdesäkringsfrågan beröres av departementschefen, som hänvisar till den år 1959 tillsatta värdesäkringskommittén. Med hänsyn till värdesäkringsfrågans betydelse för försäkringssparandet avvaktas kommitténs utredningar med stort intresse. Vi förutsätter att kommitténs arbete bedrivs med sådan skyndsamhet att förslag kan framläggas nästa år.

Utan att rubba försäkringslagstiftningens grundprinciper bör det i nuvarande läge vara möjligt att vidtaga vissa åtgärder till gagn för livförsäkringsspararna. Beträffande livförsäkring föreskriver lagen om försäkringsrörelse 274 § att 9/10 av försäkringsfonden (vilken omfattar huvudparten av livförsäkringsbolagens fondmedel) skall vara placerad i obligationer, in-teckningslån inom 2/3 av taxeringsvärdet och liknande värdehandlingar. Den återstående tiondelen är en fri sektor som får placeras fritt, dock icke i aktier. Den fria sektorn kan sålunda bl.a. användas för placeringar i fastighetsinteckningar över 2/3 av taxeringsvärdet och i fastigheter. Enligt vår mening är tiden nu mogen för en vidgning av den fria sektorn, förslagsvis

till 20 % av försäkringsfonden. Övergången till 20 %-nivån kan därvid lämpligen ske successivt på så sätt att de årliga försäkringsfondökningarna varje år tillföres den fria sektorn till dess denna uppgår till 20 % av den totala försäkringsfonden. Det förutsättes att överskottsmedel utöver försäkringsfonden liksom hittills får placeras fritt.

Förbudet att placera den fria sektorn i aktier innebär en diskriminering som numera måste anses direkt olämplig. Enligt vår mening bör åtminstone hälften av den fria sektorn kunna stå till förfogande för aktier. Genom placering exempelvis i goda industriaktier kan man räkna med att på lång sikt en värdestegring av sparmedlen kommer till stånd. I detta sammanhang kan erinras om att lagstiftningen om omyndigs medel innehåller som huvudregel att aktieplaceringar icke är tillåtna utan särskilt tillstånd. Under senare tid har emellertid utvecklingen gått i den riktningen att dispens i stor utsträckning lämnas. Den ovan föreslagna utvidgningen av placeringsrätten i aktier bör genomföras genom ändringar i 274 § i lagen om försäkringsrörelse.

Enligt 336 § får ett försäkringsbolags innehav av aktier i ett och samma aktiebolag icke utan särskilt tillstånd av försäkringsinspektionen överskrida 1/20 av aktiernas sammanlagda röstvärde. I samband med en utvidgning av placeringsrätten i aktier synes det motiverat, att den dispensmöjlighet som 336 § öppnar för försäkringsinspektionen i nu nämnda avseende används i den ökade utsträckning som den utvidgade aktieplaceringsrätten gör lämpligt. Vi föreslår att riksdagen vid behandlingen av propositionen på förevarande punkt gör uttalande härom.

Det är inte minst i nuvarande läge en angelägen uppgift att på olika vägar försöka stimulera försäkringssparandet. Den föreliggande propositionen innehåller också ett avsnitt om sparfrämjande åtgärder. När ett försäkringsbelopp förfaller till betalning, skall detsamma sålunda kunna få inestå hos försäkringsbolaget och förräntas. Försäkringstagaren skulle alltså kunna dröja med att ta ut försäkringsbeloppet eller en del därav till dess han har behov av medlen. Det synes bl.a. av praktiska skäl motiverat att livförsäkringsrörelse skall kunna innefatta sådan förvaltning och förräntning av förfallna belopp. I propositionen göres även i övrigt vissa allmänna uttalanden om försäkringsbolagens sparfrämjande verksamhet.

Vi vill i detta sammanhang peka på en anordning som bör kunna få en sparstimulerande effekt. Vi föreslår att försäkringstagare medgives rätt att, när han har medel disponibla, till försäkringsbolag inbetala större eller mindre premiebelopp i förskott för liv- eller skadeförsäkring. Beloppen skulle gottgöras ränta intill dess de lyftes av försäkringstagaren eller, på den reguljära förfallodagen, omvandlas till »vanliga» premier. Försäkringsrörelse bör enligt vår mening fattas så vidsträckt att det även innefattar förvaltning och förräntning av i förväg inbetalda premiebelopp. Vi föreslår att riksdagen

i samband med propositionens behandling måtte uttala att förskottsvis inbetald premie skall anses ingå i försäkringsrörelse. Den närmare uppläggningsningen torde få övervägas av försäkringsbolagen och försäkringsinspektionen i samråd.

Under hänvisning till det anförda hemställes,

A. att riksdagen i samband med behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 171 måtte

1. för sin del besluta sådan ändring av 274 § lagen om försäkringsrörelse,

att den s.k. fria sektorn av försäkringsfonden må omfatta 2/10 av nämnda fond,

att övergången till angivna omfattning av den fria sektorn skall ske successivt på så sätt att de årliga ökningarna av försäkringsfonden må tillföras den fria sektorn till dess denna uppnått 2/10 av fonden,

att hälften av den fria sektorn må placeras i aktier;

2. i uttalande understryka vad ovan framhållits rörande en vidgad tillämpning av försäkringsinspektionens dispensrätt i fråga om ett försäkringsbolags innehav av aktier i ett och samma bolag samt rörande stimulering av försäkringssparandet;

B. att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till den författningsändring som föranledes av yrkandet under A 1.

Stockholm den 27 oktober 1961

Gustaf Kollberg

Manne Ståhl

C. W. Carlsson

Sven Gustafson
i Göteborg